

daleč od domače hiše podlegel močnim poškodbam.

Vlom. V noči 29. oktobra je bilo vlomljeno v prodajalno Kmetijskega društva Videm-Dobrepolje. Vlomilec je odnesel nekaj stotakov gotovine, kolo in še razne druge reči.

Ogenj uničil gospodarsko poslopje. V noči 3. novembra je upepelil podtaknjen ogenj gospodarsko poslopje posestniku Mihaelu Tržanu v Bistrici, občina Zagorje pri Pilštajnu. S poslopjem vred so zgoreli vsi letošnji pridelki, gospodarski stroji in 8 ovac. Sosedje so rešili hišo, hlev in kozolec.

Smrtna nesreča berača. Berač Franc Krošelj iz Kapel je prosjačil po Vidmu in hotel zvečer k počitku na kozolec gospe Juvančičeve. Spodrsnilo mu je, padel je na tla in obležal mrtev v mlaki krvi.

Redek slučaj. Dne 5. julija je obiskal v vasi Senuše pri Krškem kočarič M. Sotlar njen 70letni brat Rudolf Lipar. Med obema je nastal prepir in brat se je dejansko lotil sestre. Bable je pričelo vpiti na pomoč in na materine klice je skočil v kočjo njen 30letni sin Franc, ki je udaril strica s kolom preko glave, da mu je prebil lobanjo. Kljub smrtnonevarni rani se je starec zlizal v krški bolnici, a je ostal hrom po desni strani. Dne 31. oktobra je obravnaval zgorajni slučaj sodni senat v Novem mestu. Hromi starček se je odredel pričevanju v prid obtoženemu nečaku in radi tega je obsodilo sodišče napadalca le na 1 leto ječe, pa še to pogojno za dobo 4 let. Mora pa poravnati stroške kazenskega postopanja in zdravljenja strica v bolnici.

Kozolec pogorel. V Hranu pri Domžalah je pogorel kozolec posestnika in krčmarja Peregrina. Hlapec, ki je spal na kozolcu, se je zbudil v zadnjem trenutku in si rešil golo življenje.

Ustreljen je bil pri preporačenju naše meje pri Kopačnici v okolici Škofje Loke 24letni šofer Janko Muškatič iz Cerknega.

Samomor. V poljanskem okraju v Hradeckega vasi pri Ljubljani si je sam končal življenje v duševni zmedenosti 58letni Ivan Fenedik, prejemnik dohodarstvenega urada.

G. finančni direktor dr. Povalej Josip je namesto venca na grob msgr. dr. Antona Jerovškega podaril marib. Dijaški kuhinji 200 Din. Gotovo lep spomin na pokojnega dobrotnika revnih dijakov!

Poceni vožnja v Celje, eventualno zastoj, pride vsakemu, kdor nakupi v tovarni oblek Stermecki svoje potrebščine za zimo in sicer plašče, kostume in krila za dame, kratke in dolge suknje in obleke za gospode, isto tudi za dekleta in fante. Kar ni gotovo, se izdelava po meri v 1-2 dneh.

ZAHVALA.

Jožef in Marija Nedeljkovi, posestnika v Selcih 44, župnija Sv. Rupert, se toplo zahvaljujeta upravi »Slovenskega Gospodarja« za lepo podporo 1000 Din, nadalje zavarovalnemu zastopniku g. Francu Kranjcu pri Sv. Barbari v Slov. gor., za izplačanih 25.000 Din, nadalje vsem dobrotnikom in delavcem, ki so nama pomagali pri novi stavbi hiše in gospodarskega poslopja! Vse stavbeno delo se je srečno izvršilo. Bog bodi vsem najboljši plačnik!

Mi vemo, da za Vaše pridelke skoro nič ne dobite. Zato Vam tudi mi damo blago za ceno, ki je primerna Vašim dohodkom. Pridite v Maribor, Gosposka ulica 10, k **Antonu Mancunu**, in se tam prepričajte. Samo eden primer Vam dam in to je: Moška suknena obleka Din 189, moško zimsko suknjo (štucer) Din 240, ženski plašč 340 Din in v. 1113

Poročila potnikov iz Rusije.

V zadnjih mesecih je več Evropejcev obiskalo Rusijo. Med njimi je velik prijatelj sovjetov, češki novinar Šrom, ki je priobčil svoja opazovanja v čeških listih. Njegova poročila pa za sovjete niso ugodna. Piše, da bo petleten načrt vsled raznih vzrokov imel koncem leta 1932 celo drugo lice, kakor je bil prvotno zamišljen. Mnogo poslopij še ni dokončanih. Sploh pa industrija ni v pravem razmerju s kmetijskim gospodarstvom. Potem opisuje, kako manjka obleke, obutve, papirja, mesa itd. V Moskvi se nastavlja ljudje v vrstah, da dobe iz prodajalen 1 kg mesa za 17 rubljev za 1 teden. A vrste ne smejo stati na trgih, marveč v vežah in na dvoriščih prodajalen, da jih ne opazijo tujci. Naši občudovalci sovjetskega gospodarstva naj bi tudi poslali zastopnika v Rusijo, da bi si tam ogledal sovjetske »čudeže«. Najbrž bi se njegovo navdušenje za boljševike ravno tako ohladilo, kot se je češkemu novinarju Šromu. V Rusiji je bil letos tudi vodja holandskih socialnih demokratov W. I. Matthijsen, ki je v holandskih listih objavil za sovjete neugodna poročila. V zadnjem času sta bila v Rusiji Nemca Just in inženir Jaspert. Poročila poslednjega prinaša deloma list »Rossija i Slavjanstvo«. Med drugim se tako le izraža:

»Kako lice dežele vidi turist, naveden potnik, ali v sovjetsko Rusijo povabljen gost? Vobče je prisiljen potovati po deželi s sovjetskim voditeljem. Brez voditelja nihče ne vidi ne tovarn, ne šol in ne kolhozov. Pročelje vidi pri poslopijih, kjer se izdelujejo ene ali druge reči. In neposredno dejstvo sovjetskih zakonov dostikrat čuti sam na svoji koži. Potniki, ki potujejo s pomočjo »Inturista«, večkrat slišijo od svojih voditeljev, zlasti če potujejo po južni Rusiji, da sovjeti zelo neradi vidijo, če obiskujejo nemške specialiste. Lahko se osumijo, da so ogleduhi gospodarskih naprav. Neki moj znanec je potoval in je obiskal mene v vili, ki je oddaljena 40 km od mesta. Že drugi dan so mu rekli: »Vi ste bili včeraj pri g. Jaspertu; bodite previdni, mi vse izveemo!« Tu je dokaz, kako policija nadzoruje specialiste in kako se boje tega, kar bi oni mogli povedati. Ako bi bilo vse v redu, zakaj bi se bal resnice?«

Torej po 15 letih boljševiške vlade in v zadnjem letu sovjetske »pjatiletke« sme tujec, potujoč po Rusiji, pogledati samo to, kar mu pokaže boljševiški voditelj. Tu je čisto jasno, da nekaj ni v redu. In v redu ni boljševiško gospodarstvo, ki je strašno lepo na papirju pred očmi Evrope, v resnici pa pod vsako kritiko.

In dalje piše g. Jaspert: »Mi dan za dnevom rišemo načrte stanovanj, klubov, šol, toda vse je ostalo do zdaj večinoma na papirju. Krivdo za to, da naše udruženje, katero je poklicano, da dela načrte le za poslopja, ne pride do dejanja, vali voditelj udruženja na g. Maja (od boljševikov povabljen nemški specialist) in na druge nemške stavbenike. Seveda je treba najti kozla, ki nosi krivdo, da se delo ni izvršilo.« Tako poroča inženir Jaspert, ki je bil v sovjetski službi. Osla, ki nosi krivdo za boljševiške neuspehe, naglo najdejo, največkrat je kriv kapitalizem. Mi nismo prijatelji kapitalizma in ga nikoli nismo zagovarjali. Toda resnici na ljubo moramo povedati, da je v Rusiji dosti več revščine kot v vsaki kapitalistični državi. Boljševiki naj pokažejo resničen napredek gospodarstva v svoji državi, ne samo na papirju, in blago stanje ljudstva, potem bomo drugače o njih pisali in govorili.

Spomenica vinogradnikov.

Vinogradniki ormoško-ljutomerskih goric so na svojem sestanku dne 30. 10. t. l. v Ormožu enodušno sprejeli naslednjo spomenico:

1. Navzlic dokaj zadovoljivi kakovosti in količini letošnje trgatve smo vinogradniki potrti do obupa, ker so plačevali mošte iz večine po tako nizkih cenah, da izkupiček izdaleka ne more kriti niti lastnih pridelovalnih stroškov. Preti nevarnost, da bodo vinogradniki nehote zanemarjali ali celo opuščali svoje gorice. S tem bi bile neštete vinarske družine hudo prizadete, za javno blagajno pa bi oslabil in tu in tam prav kmalu docela usahnil velepo membni vir stalnih dohodkov.

2. Kraljevska vlada se naproša za izdatno, smotreno pospeševanje izvoza naših vin, zlasti iz tako izrazito vinogradnih pokrajin, kot je od nekdanj ormoško-ljutomersko vinarsko okolje.

3. Oblasti naj ugotovijo, preiščejo in kaznujejo in tako preprečijo vsaj najgorostasnejša izkoriščanja in zlorabe revščine vinogradnikov po brezvestnih vinskih prekupcih, ki cene na račun onemoglega siromaštva kar narekujejo.

4. Zaščiti naj se do prave mere samo poštena vinska trgovina in sploh ves pošten vinski obrt, ki ga smatramo za našega dobrega zaveznika na korist občestva in države. Prekomerni dobiček na škodo proizvodnje in potroške se naj ugotovi in z učinkovitimi ukrepi onemogoči.

5. Vinski zakon se naj strogo izvaja, davčni pa omili z ozirom na zmanjšano ceno vinskemu pridelku. Finančna direkcija se naproša, da počaka z izterjevanjem davka do časa, da vinogradnik proda svoj pridelek. Izvajanje rubežni prisili vinogradnika, da proda svoj pridelek za vsako ceno, pri čem pa

ima veliko škodo vinogradnik, država pa nobene koristi.

6. Vabimo poštene vinske trgovce in gostilničarje v naše gorice, kjer bodo našli, kar rabijo: pošteno, zlahotno, pristno vinsko kapijico po nepretiranih cenah. Zavedamo se, da bi pretirane cene tudi nam ne mogle trajno koristiti, toda pravici do poštenega življenja se ne moremo odreči.

7. Naslove zanesljivih vinogradnikov s prvovrstnimi vini bomo razglasili in skrbeli tudi zato, da se bodo vse poštene neposredne kupčije z vinskimi pridelki pregledno zabeleževale in priporočale.

Ormož. Nehvaležnost je plačilo sveta. Noben vinogradnik si ni mogel misliti, da bodo cene za letošnji vinski mošt tako sramotne — 6 in 7 par za sladkorno stopnjo. Vinogradniki so se vzdramili, vendar malo prepozno in to se očita tistim, ki so sklicali sestanek vinogradnikov, da se postavijo po robu proti tem cenam, češ, ta sestanek bi se moral vršiti že pred trgatvijo, pa se ni. Niso krivi sklicatelji tega sestanka, da se je prepozno vršil, krivi so tisti, ki so bili poklicani in so imeli dolžnost ščititi vinogradnika, pa so molčali. Navsezadnje so se le oglasili nepoklicani in so sklicali sestanek. Za svoje delo in trud pa žanjejo le nehvaležnost. Vsa čast našim nekaterim dušnim pastirjem, ki so opozarjali svoje vernike, naj ne dajo svojega pridelka po vsaki ceni. Oni so mnogo pripomogli k temu, da so se cene za mošt dvignile od 75 par do Din 1.05, 1.20, do 2 Din in še čez. Na vinarskem sestanku se je predlagala cena za vino na pretok od Din 2.50 — kakovosti naprej. Za sortirana vina se zna, da višja cena. Očitek pa, da so sklicatelji bili na sestanku solidarni z vinskimi trgovci in so delali za nje, nikakor ne drži. Res pa je in to je tudi iz spomenice razvidno, da ne smemo in ne moremo zahtevati pretiranih cen, da si ne odbijemo odjemalcev in si tako škodujemo samemu sebi. Gre zato, da si pridobimo odjemalce, ki bodo posetili naše gorice. Kupčija je potem neobvezna in se bo razvijala po kakovosti in vrednosti vinskega pridelka. Zato pa ne verujete

tistim, ki so tlačili eno moštu navzdol in so ga ponujali dalje celo po Din 1.50, nego verujte onim, ki vam želijo dobro, predlagajo sredno ceno, ki pa naj bo točna in sigurna. Noben vinogradnik pa ni vezan na kako določeno ceno, nego naj zahteva za svoj pridelok ceno, ki odgovarja vrednosti pridelka, — glavno pa je, da si pridobimo vinske odjemalce v naše gorice. Vinarski pozdrav!

*

Kako pomagati kmetu?

(Dopis izpod kmetskega peresa iz Prekmurja.)

Ako dobi kmet za svoje pridelke isto ceno, da se krijejo pridelovalni stroški, kmet ne potrebuje nikake pomoči. In če bi kmet še nadalje dajal svoje pridelke zastonj, ne pomaga nobena zaščita kmetovalcev. Vsi kmetijski pridelki imajo danes sramotno nizko ceno proti industrijskim izdelkom. Tukaj omenim samo eno panogo kmetijstva: živinorejo. Kmetijski, oziroma živinorejski strokovnjaki so zračunali že pred 50 leti, da potrebuje eno tele za svoj razvoj 10 litrov mleka, da pridobi 1 kg na živi teži. Kadar se pa tele odstavi, potrebuje do 5. leta, dokler raste, 20 kg srednje dobrega sena, da pridobi 1 kg na živi teži. Sedaj pa je čisto lahek račun. Ako računamo 1 liter mleka 1 dinar, tele stane živinorejca 10 Din 1 kg. In če računamo 20 kg sena najnižjo ceno 40 par, stane živinorejca 8 Din 6 kg žive teže.

Prosim gg. živinorejce in kmetijske referente, ako sem kaj pretiraval, oziroma da sem mleko in seno cenil predrago, in da živina ne porabi omenjene količine hrane, da blagovolite kritizirati, ker je kritika vsikdar potrebna, posebno v sedanjih težkih časih.

Sedaj pa računamo dobiček in zgubiček. Torej začnimo pri teletu. Da ne bomo šli nazaj, kadar smo omenjenega teleta mater pripuščali, vzemimo, da eno srednje dobro tele, ko pride na svet, tehta okoli 40 kg. Ako tele pusti-

Planinka čaj

Babovec olajša in preprečuje nadlogo staranja, ker daje žilam prožnost, razredča kri, preprečuje poplavanje žil, pospešuje cirkulacijo krvi in ohrani do visoke starosti nezmanjšano delovno sposobnost. Zavitek Din 20.— v apotekah.

mo sesati 50 dni in vsak dan ima krava 10 litrov mleka, pridobi tele 50 kg, skupaj $50 \times 10 = 500$ litrov mleka po 1 Din za 1 liter = 500 Din. Teleta smo prodajali od 2 do 3 Din za 1 kg. Zgubiček pri teletu 250 do 300 Din. Sedaj pa računajmo eno živinčce, katero hranimo 2 do 3 leta, naj si bode bik ali telica ali vol. Kakor sem omenil, porabi 20 kg sena, da pridobi 1 kg na živi teži. In če računamo 1 kg sena 40 par, stane kmeta 8 Din 1 kg žive teže. In sedaj je cena živini 2 do 4 Din za 1 kg žive teže, srednja cena 3 Din za 1 kg. Zatorej zgubi kmet pri 1 kg žive teže 5 Din. Ako proda kmet eno živinčce, ki tehta 500 kg, je zgubil 2500 Din. To je samo čisti zgubiček. Tukaj je še ves trud zastonj, ki ga ima kmet, kadar streže živini.

Oplotnica. O priliki zadnjega letnega letnega in živinskega sejma na »Martinov« v petek dne 11. novembra t. l. se vrši tukaj pod okriljem snujočega se živinorejskega selekcijskega društva za okoliš občin Oplotnica, Osko in Kot, županstev navedenih občin in srezkega kmetijskega odbora razstava s premovanjem goveje živine pomurske pasme. Zanimanje za semenj in razstavo je vsestransko. Pričakovati je obilen dogon živine take na razstavne kot na sejske prostore, pričakovati pa je tudi kupcev iz in izven sreza in bodo vsi, kupci in prodajalci, a tudi razstavljalci prišli povsem na svoj račun in bodo slednji prejeli prav lepe nagrade. V okolišju je namreč kljub krizi in poletni suši obilo živinorejcev, ki se lahko s ponosom in zadovoljstvom ponašajo z res lepo živino.

Ruski zrakoplov za izredne zračne višine.

Sovjeti gradijo zrakoplov, kojega poleti so namenjeni izrednim zračnim višinam, ali takozvani stratosferi. Po uradnih razglasih uprave moskovske zrakoplovne delavnice je napravil načrte za ta zrakoplov inženir Zil'olkowsky. Trup zrakoplova bo iz kovine, da bo ladja dosegla višino več km in ne samo 17.000 m, kakor se je to doslej posrečilo belgijskemu profesorju Piccardu v balonu. — Ruski stratosferni zrakoplov se v izrednih višinah ne bo mudil le nekaj ur kakor Piccardov balon, ampak celo več dni. Za zgradbo stratosfernega vo-

Bridka zgodba skopuha.

(Dalje.)

Naenkrat ga predrami Sita in obupni klic:

»Rama!«

Pridigar je zagrabil dekletce za roko in ga hoče odpeljati. Brat skoči proti sestri, jo krčevito objame, jej stisne listič in pošepne:

»Vrzi ga na tla, ko boš neopazovana!«

Ker je skušal s silo iztrgati sestro tujcu, se poženejo vanj še drugi, ga zvežejo in vržejo nazaj v sobo, katero zastražijo.

Rama se je zvišal ves obupan v sponah in škrtal z zobmi. Njegovo sestro so odvedli! Niti klicati ni mogel za njo, ker so mu zamašili usta. Brezuspšno je natezal vezi. Ves utrujen se je udal v obupen položaj in se bridko razjokal.

Bilo je krog poldne, ko so Sito zopet porinili v kamričo in vrata od zunaj zabili.

Deklica je bila povsem zmešana in je ihtela. Iz rane na plečih ji je curljala kri.

7

Mladec je gledal revico sočutno in se je dil na vse kriplje, da bi se osvobodil vezi.

»Sita, kaj je s teboj? Kje si bila? Kedo te ranil?«

Vsa v solzah je pokazala bratcu krvaveče, a ne nevarne rane.

Fantek je silil v njo in slednjič je le pričela s poročilom:

»Zelo sem se bala, ko so me odtrgali od tebe in sem bridko jokala. Tujec me je hotel pretepsti, ako ne bi utihnila in je obljubil, da me bo privedel kmalu nazaj in radi tega sem se pomirila. Čakala sem še nekaj časa in nato je prišel prav starikav mož, le njegov gals je bil glas kajjega zagovornika. Mislim, da se je postaral s pomočjo čarovnije. Šepal je, bil je slep in nosil dolgo, belo brado. Prišla sva na ulico, naslanjal se je name in nisem mu mogla uteči. Rekel je:

»Jaz sem sedaj tvoj oče.«

»Moj oče je že davno mrtev«, sem mu pojasnila, pa kljub temu mi je hotel biti oče. In čehova prišla mimo hiše, kjer bo sedel na verandi starec, potem naj zakličem: »Oče, tam le gori je